

L'obra de la meva vida

A finals del segle XX, François Mitterrand va marcar profundament el paisatge i la identitat cultural de França amb una aposta personal per la construcció de grans projectes arquitectònics a París. Durant la seva presidència, va impulsar una sèrie d'obres monumentals —conegudes com els *Grands Projets*— que buscaven modernitzar la capital i projectar una imatge de França com a potència cultural contemporània. Edificis emblemàtics com la Piràmide del Louvre, la Biblioteca Nacional de França o el Gran Arc de la Défense simbolitzen aquesta voluntat de deixar un llegat durador, situant Mitterrand dins la tradició dels grans governants constructors de la història francesa. Molts historiadors han assenyalat que el president socialista aspirava a inscriure's en la genealogia dels grans constructors del país, a l'altura de Lluís XIV amb Versalles o de Napoleó Bonaparte i el seu programa d'arcs i monuments imperials.

La seva figura, complexa i enigmàtica, ha estat explorada pel cinema, entre altres, en *Le Promeneur du Champ-de-Mars* (Robert Guédiguian, 2005), que retrava els últims anys del president i la seva reflexió sobre el poder, la memòria i el llegat. Ara arriba als cinemes *L'Inconnu de la Grande Arche*, de Stéphane Demoustier (aquí traduïda sintèticament com *El arquitecto*), que posa el focus en una de les seves obres més emblemàtiques: el Gran Arc de la Défense, un monument que tanca simbòlicament l'eix històric de París i dialoga visualment amb l'Arc de Triomf dels Camps Elisis. Paradoxalment, malgrat que l'edifici s'ha convertit en un dels símbols arquitectònics de la ciutat, pocs recorden el nom de l'autor. Mitterrand en va ser l'impulsor polític, però el projecte el va concebre un arquitecte danès, gairebé desconegut: Johan Otto von Spreckelsen.

A la pel·lícula som l'any 1983. El govern francès convoca el que es considera el concurs d'arquitectura més gran de la història. Cobejat pels grans estudis internacionals, el guanyador és, sorprenentment, un absolut desconegut: Johan Otto von Spreckelsen, un professor d'arquitectura de Copenhaguen que fins aleshores només havia construït quatre edificis: la seva pròpia casa i tres petites esglésies. De la nit al dia, aquest danès de cinquanta anys es converteix en el centre de totes les mirades. I, sobretot, en el responsable d'un projecte colossal carregat d'expectatives polítiques i econòmiques: la construcció del Gran Arc de la Défense. Res no li serà fàcil, com podem endevinar.

«És l'obra de la meva vida. La meva existència ha estat per fer això», confessa en un moment del film. Aquesta convicció explica fins a quin punt Spreckelsen ho arrisca tot per tirar endavant el projecte. El film mostra com el seu ideal arquitectònic —un cub monumental d'una puresa gairebé metafísica— entra constantment en fricció amb la realitat política, tècnica i econòmica. L'arquitecte es veu obligat a negociar amb el seu col·laborador i “mestre d'obra de realització”, Paul Andreu, amb els tecnòcrates de l'administració que qüestionen



EL ARQUITECTO

L'inconnu de la Grande Arche

França, 2025

Direcció i guió:

Stéphane Demoustier

Intèrprets: Claes Bang,

Sidse Babett Knudsen,

Xavier Dolan

Gènere: Drama

Durada: 105 min

Idioma: Francès

Subtítols: Català

No recomanada per a menors de 12 anys

les seves idees i fins i tot amb la seva pròpia dona, més pragmàtica que ell. El film acaba convertint-se així en una reflexió sobre el dilema etern de la creació: fins a quin punt un artista ha d'acceptar compromisos perquè la seva obra arribi a existir.

La pel·lícula de Demoustier, escrita pel mateix director, rescata la trajectòria singular d'aquest creador oblidat i ofereix el retrat precís d'un home absolutament obsesionat amb la seva obra. Demoustier evita el melodrama i opta per un to sobri, gairebé auster. Aquesta contenció pot fer la sensació d'un film massa pla, però també sembla coherent amb la naturalesa del seu protagonista: un home reservat, gairebé monàstic, que només troba aliats inesperats en la figura del president i en la complicitat de la seva dona. Claes Bang, en el paper de l'arquitecte danès, compon un personatge fascinant en la seva obstinació silenciosa, gairebé ascètica. Sidse Babett Knudsen aporta la seva habitual força enigmàtica, tot i que el film no acaba d'aprofitar del tot el seu personatge.

Resulta inevitable comparar aquesta pel·lícula amb *The Brutalist*, que també retrata un arquitecte poc conegut disposat a consagrar la seva vida a un projecte monumental. Però mentre el film de Brady Corbet aposta per la grandiositat cinematogràfica i l'ambició formal, Demoustier opta per la contenció i la mirada íntima. La comparació és especialment evident en escenes com la visita a les pedreres de marbre de Carrara, present en ambdues pel·lícules, que permet mesurar la distància estètica entre les dues propostes. En el fons, però, totes dues plantegen la mateixa pregunta: fins a quin punt l'arquitecte —o l'artista— pot anteposar la seva visió a la realitat del món? Quan la creació esdevé absoluta, corre el risc de devorar la vida del seu propi autor.

Jordi Camps Linnell

Col·lectiu de Crítics de Cinema de Girona